

Concept Voortgangrapportage 2008 – 2009

Inhoud

1. Toekomst Waterketen Gelderland tot nu toe
2. Resultaten 2008 en 2009
3. Resultaten in de regio's

Bijlage

1. Toekomst Waterketen Gelderland tot nu toe

In het Statenbesluit d.d. 29 oktober 2008 heeft de provincie €480.000 subsidie beschikbaar gesteld in 2008 en 2009 aan de zes WGR-regio's in Gelderland voor ambtelijke ondersteuning voor het uitvoeren van de werkprogramma's 2008 en 2009. De subsidie voor de ambtelijke ondersteuning heeft de waterketenpartijen de mogelijkheid gegeven om projecten uit de werkplannen tot uitvoering te brengen. Deze voortgangsrapportage geeft een overzicht van de activiteiten en resultaten van 2008 en 2009.

Winst voor de Gelderse Burger

In Gelderland werken de partijen die verantwoordelijk zijn voor de waterketen samen in het initiatief Toekomst Waterketen Gelderland (TWG). Met als doel de doelmatigheid van de waterketen te vergroten, de dienstverlening te verbeteren en milieuwinst te realiseren. Een vertegenwoordiging van gemeenten uit elke WGR-regio, de vier waterschappen, het waterbedrijf Vitens en de Provincie stimuleren en coördineren dit vanuit een Stuurgroep en een Projectgroep. De waterpartijen willen laten zien dat de bottom-up samenwerking in Gelderland werkt en tot tastbare resultaten leidt. De samenwerking krijgt vorm vanuit zes WGR-regio's.

Van gedegen onderbouwing naar plannen

In de periode 2001 t/m 2005 zijn gedetailleerde studies uitgevoerd naar de maatschappelijke voordelen van samenwerking en de concrete wijze waarop deze te realiseren. Deze informatie heeft ook zijn weg gevonden naar andere provincies.

Gezamenlijk beheer van de riolering

Samenwerking in beheer en onderhoud kan een besparing opleveren van vijf tot tien procent op de gezamenlijke Gelderse kosten voor rioolbeheer, dat betekent een besparing van circa € 7,5 tot 15 miljoen per jaar

Afstemmen van investeringen in de afvalwaterketen

Het op elkaar afstemmen van investeringen in de afvalwaterketen door gemeenten en waterschappen heeft de afgelopen jaren al ca. € 64 miljoen aan besparingen opgeleverd. Lopende en nog te starten optimalisatiestudies leveren naar verwachting nog eens € 10 miljoen op. Een betere afstemming bevordert ook de kwaliteit van het oppervlaktewater en de duurzaamheid van de afvalwaterketen.

Waterketenfactuur en dienstverlening

Een waterketenfactuur vergroot het inzicht van de burger in de totale waterkosten en leidt daarmee tot grotere bewustwording. Voor vragen kunnen de burgers terecht bij één loket. Eén factuur en één loket betekenen een duidelijke verbetering van de dienstverlening. De burger heeft baat bij afstemming tussen waterleidingbedrijf, waterschap en gemeente die tot een betere dienstverlening leidt.

Uitvoering van werkplannen in de regio's

Eind 2005 was een eerste kantelpunt: vanaf dat moment is de stap gemaakt van studie naar uitvoering van samenwerkingsprojecten. De lead en verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij gemeenten en waterschappen in de 6 WGR-regio's in Gelderland. In de periode 2006 t/m 2009 worden in alle regio's werkprogramma's uitgevoerd die door de regio's zijn vastgesteld. In de werkprogramma's zijn concrete samenwerkingsprojecten benoemd.

Voor 2008 en 2009 heeft elke regio een werkplan opgesteld, waarin de plannen en projecten voor die twee jaar staan beschreven. Dankzij het groot bestuurlijk commitment in de regio's is de uitvoering van de plannen voortvarend ter hand genomen en in de regio's een scala aan projecten uitgevoerd. Dit varieert van de realisatie van grondwatermeetnetten, optimalisatiestudies om investeringen af te stemmen, gezamenlijk onderhoud van gemalen, gezamenlijke uitvoering van rioolreiniging en inspectie tot een waterservicepunt. De werkplannen, inclusief de projectdefinities per regio, zijn op 21 april 2008 aangeboden aan Gedeputeerde Staten. Met de uitvoering van de werkplannen zijn veel projecten opgestart.

Het volgende kantelpunt

Op dit moment staan de regio's voor een volgend kantelpunt: het doorzetten van de samenwerking op projectbasis naar structurele en meerjarige samenwerkingsverbanden, verankerd en verzekerd van continuïteit.

Resultaten benchmark aangeboden aan Minister Cramer

Met de financiële steun van het ministerie van VROM is de nagenoeg provinciedekkende rioleringsbenchmark uitgevoerd. Op 18 februari 2008 is de brochure 'Samen werken aan samenwerken in de Gelderse Waterketen' door gedeputeerde Keerweer aan minister Cramer van VROM overhandigd. "De uitvoering van de benchmark riolering en de samenwerking in Gelderland zijn een voorbeeld voor andere provincies". Dat zei minister Cramer van het ministerie van VROM bij de overhandiging van de brochure. Hiermee benadrukte de minister de koploperpositie van de provincie Gelderland. Zij daagde Gelderland uit tot het uitvoeren van vernieuwende projecten, zowel in technische maar vooral ook in organisatorische zin; het bundelen van kennis en capaciteit. Zij verwees daarbij naar productketens waar ook vaak grote winst te behalen is.

Gedeputeerde Keerweer overhandigt minister Cramer de brochure. Op de achtergrond voorzitter Burgemeester van de stuurgroep.

2. Resultaten 2008 en 2009

De belangrijkste bereikte resultaten in 2008 en 2009 zijn:

- verankering van de regionale overlegstructuren
- veel winst in optimalisatiestudies
- projecten uit de werkplannen gerealiseerd en resultaten bereikt
- veel winst in optimalisatiestudies
- kantelpunt naar structurele samenwerkingsverbanden
- extra stimulans provincie
- invulling geven aan de landelijke aanpak Bestuursakkoord Waterketen

Regionale overlegstructuren aangejaagd door bestuurlijke ambassadeurs

In de regio's zijn ambtelijke en bestuurlijke overlegstructuren ingesteld. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de bestuurlijke ambassadeurs (zie bijlage). Vanuit deze overlegstructuren zijn diverse initiatieven gestart, die tot concrete resultaten leiden (zie hoofdstuk 3).

Projectorganisatie Toekomst Waterketen Gelderland

In de Stuurgroep zijn alle gemeente- en waterschapambassadeurs uit de WGR-regio's vertegenwoordigd, samen met de Provincie en het waterbedrijf Vitens. De Provincie is als lid van de Stuurgroep en Projectgroep direct betrokken bij de uitvoering en kan daarmee de voortgang continu monitoren. De Stuurgroep bewaakt de voortgang in de regio's en heeft activiteiten ontplooid om het proces van samenwerking in de waterketen in Gelderland te stimuleren. De Projectgroep bereidt deze vergaderingen voor, onder andere door de signalen uit de regio te vertalen naar adviezen voor de Stuurgroep. De Werkgroep Communicatie ondersteunt het proces door het opstellen en verspreiden van digitale nieuwsbrieven en het up-to-date houden van de website:

www.toekomstwaterketengelderland.nl.

Projecten uit werkplannen gerealiseerd en resultaten bereikt

Onder de paraplu van Toekomst Waterketen Gelderland zijn in de regio's meer dan 50 projecten uitgevoerd, variërend van grondwatermeetnetten en een waterservicepunt tot optimalisatiestudies en gezamenlijk onderhoud.

Voor de realisatie van de projecten uit de werkplannen is de subsidie voor de ambtelijke ondersteuning van de regio's van groot belang geweest. In 2008 en 2009 hebben de zes WGR-regio's in totaal €480.000 aan subsidiegelden gekregen. Deze investering door de provincie is een blijk van vertrouwen dat beter samenwerking in de waterketen veel voordelen biedt. Nog lang niet alle resultaten van het werk dat in deze twee jaren verzet is, zijn al duidelijk. Sommige resultaten worden pas in de komende jaren duidelijk en anderen zijn voorwaardenscheppend voor toekomstig resultaat. Ook zijn de resultaten niet allemaal onderling vergelijkbaar; het betreft zowel verbeteringen van de doelmatigheid, de duurzaamheid als de dienstverlening binnen de waterketen.

De resultaten die het meest opvallen zijn de besparingen die gevonden zijn en deze kunnen ook het makkelijkst vergeleken worden met de geïnvesteerde subsidies. De grootste besparingen komen voort uit de OAS'en: tientallen miljoenen euro's en dus vele malen meer dan de subsidies. Hierbij past de kanttekening dat deze studies niet uitsluitend door TWG zijn geïnitieerd. Een volledig overzicht hiervan staat in de volgende paragraaf.

Besparingen die volledig het gevolg zijn van de werkzaamheden binnen TWG zijn eenmalige besparingen bij inkoop, bij de grondwatermeetnetten en bij het gezamenlijk meten en monitoren van riooloverstorten, in totaal €310.000. Deze zijn in ieder geval te begroten op €310.000,-, maar in de praktijk groter omdat bijvoorbeeld bereikte besparingen in regio Stedendriehoek niet concreet zijn te bepalen.

Ook heeft de samenwerking geleid tot het delen van kennis, ervaring en informatie tussen de deelnemende partijen. Daardoor kunnen betere keuzes gemaakt worden wat zal leiden tot verhoogde doelmatigheid, duurzaamheid en dienstverlening. Dit kan niet allemaal direct op kosten worden gezet, maar zal zeker tot kostenbesparingen geleid hebben of in de toekomst nog tot besparingen leiden.

Veel winst geboekt bij optimalisatiestudies afvalwaterketen

In alle regio's zijn optimalisatiestudies afvalwaterketen uitgevoerd of voorbereid. Alleen al van de OAS'en waarvan de effecten al bekend zijn volgt een besparing van €64 miljoen. Van verschillende andere OAS'en moeten de besparingen nog duidelijk worden. Hieronder staat een overzicht van alle optimalisatiestudies met hun besparingen:

Regio Noord Veluwe:

- OAS Harderwijk: geschatte besparing: € 3 miljoen
- OAS Elburg: besparing nog niet te kwantificeren.
- OAS Hattem: nog geen resultaten bekend
- OAS Heerde: de quickscan heeft opgeleverd dat een optimalisatie niet aan de orde is.

Regio Achterhoek:

- OAS Berkelland: € 9,5 miljoen
- OAS Dinxperlo: verwacht wordt € 0,5 miljoen.

Regio Stedendriehoek:

- OAS Zutphen Lochem: nog geen resultaten bekend
- OAS Voorst: € 4,7 miljoen.
- OAS Apeldoorn: minimaal €20 miljoen

Stadsregio Arnhem Nijmegen:

- OAS Nieuwgraaf: € 4 miljoen
- OAS Weurt 2: € 24,5 miljoen
- OAS Weurt 3: nog niet bekend

Regio Rivierenland

- OAS Zuiveringskring Eck en Wiel: nog niet gestart
- OAS Zuiveringskring Gorinchem oost: nog niet gestart
- OAS Zuiveringskring Bommelerwaard oost: nog niet afgerond
- OAS Zuiveringskring Haaften: nog niet gestart
- OAS Zuiveringskring Druten: nog niet gestart
- OAS Geldermalsen: voorlopig resultaat € 700.000

Regio Valleï

- Overzicht volgt nog.

Kantelpunt naar "bedrijfsmatig" samenwerkingsverbanden

Op dit moment staan de regio's voor een kantelpunt, waarin de samenwerking op basis van de werkprogramma's (ad hoc projectbasis) wordt doorgezet naar permanente en meerjarige samenwerkingsverbanden (verankerd en verzekerd van continuïteit). Er zijn nu twee interessante initiatieven vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de Veluwe. In beide regio's wordt een onderzoek gestart naar het bundelen van de rioleringsactiviteiten van gemeenten. Interessant is dat het initiatief bij de gemeenten ligt en er verschillende vaak kleinere gemeenten aangeven daar ook behoefte aan te hebben. Ook in de andere regio's zijn vergelijkbare initiatieven gestart.

Extra stimulans Provincie

De provincie heeft deze ontwikkeling naar permanente en meerjarige samenwerking verder willen stimuleren. Eind 2009 heeft de provincie € 506.000 subsidie beschikbaar gesteld voor initiatieven die leiden tot "meerjarige samenwerkingsverbanden". Deze subsidie is specifiek bedoeld om het proces naar structurele samenwerkingsverbanden te stimuleren. Deze extra initiatieven zijn opgestart in 2009. Begin 2010 wordt een ambitienotitie geschreven en eind 2010 wordt apart over de resultaten van deze initiatieven gerapporteerd.

Binnen deze negen initiatieven zijn twee interessante initiatieven vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de regio Noord Veluwe. In beide regio's is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor het bundelen van de rioleringsactiviteiten van gemeenten. Interessant is dat het initiatief bij de gemeenten ligt en dat verschillende, vaak kleinere gemeenten aangeven daar ook behoefte aan te hebben. Ook in de andere regio's zijn vergelijkbare initiatieven gestart.

Informatieve bijeenkomsten met Aquario

Aquario is een nutsbedrijf dat de rioleringszaken verzorgt voor zeven Friese gemeenten. Op uitnodiging van de projectgroep verzorgden Aquario, een nutsbedrijf dat de rioleringszaken verzorgt voor zeven Friese gemeenten waaronder Leeuwarderadeel presentaties over het proces van totstandkomen Aquario en de voor- en nadelen van het laten verzorgen van het rioolbeheer door dit bedrijf. Er waren vertegenwoordigers van zo'n 25 Gelderse gemeenten aanwezig, die hebben gediscussieerd over de voor- en nadelen van een dergelijke constructie en de elementen die een eventueel 'rioleringsbedrijf' in Gelderland tot een succes zouden kunnen maken. De reacties waren verdeeld: van heel kritisch tot zeer positief.

Op initiatief van Waterschap Rivierenland vond op 25 augustus 2009 in Enspijk de themabijeenkomst "Structurele samenwerking waterketen" plaats met gastsprekers van Aquario. De opkomst van de gemeenten in het Rivierengebied was groot.

Met elkaar hebben gemeenten en waterschap bekeken of een vergelijkbare opzet als in Friesland mogelijk is in het Rivierengebied. Een overheidsgeleerd bedrijf dat de rioleringszaken voor de gemeenten verzorgt, kan, zo vond men, een goede invulling zijn voor structurele samenwerking in de waterketen. De uitdaging ligt nu bij de gemeenten. Zij worden uitgedaagd om initiatieven te ontplooiën om samen met buurgemeenten, waterschap of drinkwaterbedrijf vorm te geven aan een langdurige en structurele samenwerking. Zo'n vorm van samenwerking maakt kleinere gemeenten minder kwetsbaar en kan leiden tot efficiencywinst. Aan het eind van de avond klonk het advies "Vind elkaar en durf de stap te wagen".

Aanpak spoort volledig met landelijk Bestuursakkoord Waterketen

De aanpak van Gelderland spoort met de landelijke afspraken uit het Bestuursakkoord Waterketen (2007). Het ministerie van VROM heeft per brief aan gegeven enthousiast te zijn over de extra initiatieven, met name daar waar het gaat om bundeling van kennis en bundeling van capaciteit.

In de tussentijdse evaluatie van het Bestuursakkoord Waterketen (VROM, december 2009) wordt een beeld gegeven van de inspanningen die de afgelopen twee jaar zijn verricht. De door partijen verrichte inspanningen vormen een goede uitgangssituatie (in procesmatige zin) voor de veranderingen die in de nabije toekomst nodig zullen blijken te zijn. Dat is een verdienste van het Bestuursakkoord Waterketen. De projecten die zijn opgestart onder de vleugels van het samenwerkingsverband Toekomst Waterketen Gelderland hebben landelijk een voorbeeldfunctie. De Gelderse initiatieven worden in de evaluatie van VROM herhaaldelijk genoemd.

In de Kamer is voorgesteld om in de Waterwet stimuleringsmaatregelen uit te werken die het aantal samenwerkingsverbanden in de waterketen tussen gemeenten en waterschappen de komende jaren sterk verhogen. Dit onder verwijzing naar alle voorbeelden van samenwerkingsverbanden in de waterketen die tot sterke kostenbesparingen leiden, in het bijzonder op het terrein van rioolbeheer en afvalwater.

Tenslotte

De samenwerking in de regio's is succesvol. De bottom-up benadering werpt vruchten af: men zoekt elkaar makkelijker op en samenwerking op bepaalde onderwerpen – vooral nieuwe zaken – is al vanzelfsprekend. De projecten uit de werkplannen zijn serieus opgepakt, de resultaten zijn zichtbaar. Daarnaast komen ook nieuwe projecten van de grond en wordt de samenwerking gecontinueerd. De projectmatige samenwerking rondom grondwatermeetnetten en afvalwaterteams hebben gefunctioneerd als vliegwiel naar de volgende stappen in samenwerking; in 2009 is het kantelpunt bereikt naar structurele samenwerking.

De bestaande ambtelijke kennis- en overlegplatforms zijn de basis voor verdere samenwerking, waarbij de deelnemers de noodzaak en wil voor samenwerking onderschrijven. Het initiatief voor structurele samenwerkingen komt vanuit gemeenten en waterschappen: de regio's bepalen waar nadere samenwerking wordt gezocht.

De samenwerking leidt tot hogere kwaliteit van de dienstverlening in de afvalwaterketen. Door efficiënte inzet van de ontstane netwerken worden kosten bespaard bij het inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Het gezamenlijk uitzetten van werk in de markt leidt tot gunstige aanbestedingen. De burger is daarmee minder kwijt aan de kosten van de ontwikkeling van de afvalwaterketen dan voorzien. De behaalde en te behalen voordelen zijn dus, naast financieel, ook te duiden in termen van duurzaamheid en dienstverlening.

3. Resultaten in de regio's

3.1 Noord-Veluwe

Na ruim drie en een half jaar vormgeven aan de samenwerking in de thema's water en riolering in de Regio Noord-Veluwe, kan geconcludeerd worden dat er groei in zit. De beginsituatie was dat er tussen de gemeenten niet of nauwelijks sprake was van onderlinge contacten en onderlinge samenwerking. Anno 2010 is die situatie drastisch veranderd.

De 8 gemeenten en het Waterschap onderkennen de noodzaak tot samenwerken. Er is sprake van een open houding naar welke samenwerkingsvorm dan ook, als het maar aantoonbaar meerwaarde oplevert. Samenwerken op zich is geen doel, maar slechts een middel om beter, efficiënter en goedkoper te werken.

De randvoorwaarden om de huidige samenwerking te kunnen continueren zijn bestuurlijk, ambtelijk, organisatorisch en financieel geborgd voor de toekomst. Het in gang gezette onderzoek naar de mogelijkheden voor het bundelen van de rioleringsactiviteiten van gemeenten zal uitwijzen of, en zo ja, welke vervolgstappen gezet moeten en kunnen worden.

De geformuleerde ambities in de werkplannen 2006 tot en met 2009 zijn gerealiseerd. Ook al zullen de resultaten door sommigen als niet al te spectaculair bestempeld worden, de gekozen strategie van bottum-up lijkt een goede en werkbare te zijn.

De samenwerking begint z'n vruchten af te werpen. De fase van alleen nog maar plannen verzinnen en ideeën lanceren is gepasseerd. Concrete samenwerkingsprojecten zijn uitgevoerd of bevinden zich in de aanloop tot uitvoering.

De belangrijkste voordelen van deze samenwerking zijn te benoemen in termen van kwaliteit, duurzaamheid en afname kwetsbaarheid. Deze laten zich echter moeilijk uitdrukken in concrete bedragen. Het delen van kennis, ervaring en informatie leidt tot het beter en gemakkelijker benutten van elkaars competenties en het sneller en doelmatiger invoeren van nieuwe en landelijke ontwikkelingen. Dit leidt zondermeer tot kostenbesparingen maar vooral tot kwaliteitsverhoging van de eindproducten en een stuk ontzorging van met name de gemeenten, met zekerheid ten aanzien van kwaliteit en minimale kosten. Deze voordelen uitdrukken in bespaarde bedragen is vrijwel onmogelijk. Om toch een inschatting te maken van de voordelen in financiële zin wordt het volgende, op onderdelen voor discussie vatbaar, overzicht geleverd:

1. Resultaat maatregelen als gevolg op de OAS:	Ca € 3.000.000 plus PM
2. Resultaat als gevolg van kennis en ervaringen delen in het ambtelijk platform: Uitgangspunt: de geïnvesteerde uren worden terugverdiend. Gemiddeld wordt 50 uur per deelnemer besteed aan het AOWR. Dit levert dan per jaar afgerond het volgende op: 10 x 50 á € 80,- =	€ 40.000,- (structureel)
3. Resultaat van de uitgevoerde projecten:	

a. Grondwatermeetnet:		
	Voordeel gezamenlijke ontwikkeling van het plan:	€ 40.000,- (eenmalig)
	Voordeel op de uitvoering ca 20 %	€ 50.000,- (eenmalig)
	Voordeel jaarlijks beheer	€ 15.000,- (structureel)
b. Gezamenlijk meten en monitoren riooloverstorten		
	Voordeel fase 1.	€ 15.000,- (eenmalig)
	Voordeel gezamenlijke ontwikkeling meetplan	€ 60.000,- (eenmalig)
	Het voordeel op het jaarlijkse beheer	20%
	Het bedrag kan pas na uitvoering worden vastgesteld	(structureel)

3.2 Regio Achterhoek en regio Stedendriehoek

Mede door de inzet van Toekomst Waterketen Gelderland is samenwerking in de waterketen stevig op de politieke agenda komen te staan. Partijen hebben elkaar makkelijker kunnen vinden en samenwerking werd vanzelfsprekend. De afspraken die gemaakt zijn voor langdurige en structurele samenwerking zowel aan de west- als aan de oostkant van de Regio Stedendriehoek zijn hiervan het resultaat. De gemeenten Zutphen, Lochem en Waterschap Rijn IJssel werken samen in het Afvalwaterteam Zutphen (AWTZ). Hiervoor is een intentieverklaring getekend en heeft de provincie Gelderland subsidie verstrekt. Aan de oostkant van de IJssel hebben gemeenten en het waterschap Samenwerking Water Oost Veluwe (SWOV) opgericht. Hiermee zijn alle Gelderse gemeenten van de Regio Stedendriehoek opgenomen in een functionele eenheid rond het thema water. Ook in de Regio Achterhoek zet men de structurele samenwerking voort. De doorwerking van de OAS heeft gestalte gekregen in het Afvalwaterteam Etten.

Landelijke aandacht verdienen de resultaten van het project "Afkoppelen in grondwaterwingebieden".

Comment [A1]: Dit is heel kort, moet er nog een aanvulling uit 2008 komen?

Concrete resultaten

Financiële resultaten zijn met name gehaald bij de uitvoering van de OASen. De OAS Voorst leverde een besparing van € 4,7 miljoen op. De OAS Apeldoorn, gerealiseerd in 2008, leverde minimaal €20 miljoen besparing op. De OAS Berkelland leverde € 9,5 miljoen op. Het voorlopige cijfer voor de OAS Dinxperlo is € 0,5 miljoen. Een ander punt waarop financiële resultaten zijn geboekt is bij inkoop. Door inschakeling van deskundige inkopers en samen aanbesteden zijn in het algemeen besparingen van 10 % en meer geen uitzondering. Een totaal is over de verslagperiode niet te geven.

Verder zijn er doelmatigheidswinsten die moeilijk te kwantificeren zijn en is er nieuwe kennis vergaard, wordt er beter kennis uitgewisseld en zijn er milieuvordelen bereikt, bijvoorbeeld door minder overstorten als gevolg van een beter beheer van rioolgemalen.

3.3 Stadsregio Arnhem Nijmegen

In de Stadsregio wordt de samenwerking verder gecontinueerd. Nu geruime tijd op projectmatige basis is samengewerkt, wordt nu gezocht naar meer structurele samenwerking. De bestuurlijke en ambtelijke verbanden worden hierbij gecontinueerd. Dit zal de komende twee jaar worden gecombineerd met het waterambassadeurschap binnen de Stadsregio. De samenwerking zal dit jaar door de partijen gezamenlijk moeten worden gedragen. Over de verdeling van de kosten vindt thans overleg plaats.

Het haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden om kennis te delen is medio 2009 gestart (o.a. opschalen waterservicepunt(en), opzet grondwatermeetnet, meenemen huidige kennissite). Jos IJkhout van Bureau Stroom voert dit uit. Op dit moment worden de interviews uitgewerkt en is afgesproken om rond het beheer en onderhoud van afkoppelvoorzieningen een pilot project op te starten.

Het haalbaarheidsonderzoek naar meer structurele samenwerkingsverbanden is inmiddels ook opgestart. Op dit moment zijn alle gemeenten benaderd. Er is draagvlak voor meer structurele samenwerking bij circa 10 gemeenten. Bovendien staan ook de beide waterschappen Rijn en IJssel en Rivierenland en Vitens open voor meer structurele samenwerking. De inhoud van de samenwerking wordt thans verder uitgewerkt. Verwacht wordt dat de resultaten voor de zomer van 2010 bekend zijn.

De OAS Nieuwgraaf is afgerond, en de verdeling van de baten is geregeld (€ 4,3 miljoen besparing op een bedrag van € 24 miljoen).

Op dit moment wordt al hard gewerkt aan het ontwerp van een grondwatermeetnet, zowel in de Betuwe, als in de Liemers, en er is een start gemaakt aan het grondwatermeetnet in het Land van Maas & Waal. Hierin wordt door gemeenten samen met de waterschappen via een stapsgewijze aanpak gewerkt aan meer inzicht in de grondwatersituatie.

Comment [A2]: Als dit up to date is, hoe kunnen er dan al besparingen zijn gerealiseerd??

Concrete resultaten

De OAS Nieuwgraaf leidt tot een besparing van € 4.339.042 op investeringen door overdracht van basisinspanning en beter benutten van aanwezige infrastructuur. Van de OAS Weurt 3 moeten de resultaten nog duidelijk worden. De projecten voor een grondwatermeetnet in Liemers en in de Betuwe leveren een besparing op van in totaal € 130.000 bij het opstellen van het PvA, het uitvoeren van de inventarisatie en het maken van het ontwerp. Daarnaast wordt een besparing van 0,35 – 0,9 FTE verwacht bij de gezamenlijke exploitatie en zullen de beheerkosten lager zijn.

Naast deze financiële resultaten is het kennisniveau vergroot wat leidt tot meer inzicht in wat iedere partij te bieden heeft en in de onderlinge afhankelijkheid. Daardoor kunnen betere keuzes gemaakt worden wat zal leiden tot minder emissies en een betere dienstverlening

Uiteindelijk zal meer kennis en inzicht leiden tot slimmere en doelmatige investeringen, waarvan de besparingen uiteindelijk naar verwachting veel groter zullen zijn dan de besparingen op beheer en onderhoud.

3.4 Rivierenland

In 2009 zijn in de regio Rivierenland verdere stappen gezet om aan een structurele samenwerking in de waterketen te werken. Er zijn diverse gezamenlijke bijeenkomsten geweest. Bijeenkomsten tussen de ambtelijke medewerkers van de deelnemende gemeenten, maar ook de eerder genoemde bijeenkomst in Enspijk (voor het hele beheersgebied van Waterschap Rivierenland) waarbij Aquario bv uitleg heeft gegeven over het samenwerkingsmodel dat door hen gebruikt wordt in West- Friesland. Diverse gemeenten uit het gebied van het waterschap Rivierenland en een aantal in het bijzonder uit de regio Rivierenland hebben aangegeven interesse te hebben om ook een dergelijke samenwerking te willen onderzoeken.

In de gemeenten van de regio Rivierenland is er een tekort aan personele capaciteit voor rioolbeheer. Een aantal werkzaamheden zoals het opstellen van Basis Rioleringsplannen loopt hierdoor vertraging op. Ook worden door veranderingen bij de lokale overheid soms andere prioriteiten gesteld. Aangezien er een wil is tot samenwerking en de gemeenten meer en meer overtuigd raken van de kansen op het gebied van samenwerking zijn de onderstaande projecten afgerond of zullen in 2010 doorgang vinden. Er zullen nog diverse projecten volgen. Het belangrijkste aandachtspunt in de regio Rivierenland is of, door het wegvallen van de ondersteunende subsidie, een bestuurlijke en ambtelijke trekker gevonden wordt om de voortgang te bespoedigen.

Concrete resultaten

Het project 'Belasting Samenwerking Rivierenland' heeft duidelijke resultaten opgeleverd. Er is sprake van kwaliteitsverbetering, schaalvoordelen en meer transparantie voor de burger en vooral kostenbesparing (15%). Met het afronden van het project om te komen tot een gezamenlijke invulling van de grondroedersregeling is een einde gekomen aan een enorme administratieve last en wordt graafschade voorkomen. Verschillende inkooptrajecten zijn in de regio gezamenlijk uitgevoerd. Inkoopvoordelen vloeien terug naar de individuele gemeenten. Onderzoek naar rioolvreemd water heeft geresulteerd in de conclusie dat het voordeliger is om rioolvreemd water te accepteren. Daarmee worden kapitaalinvesteringen voorkomen.

3.5 De Vallei

Sinds begin 2008 wordt binnen het Platform Water Vallei en Eem gewerkt aan meer samenwerking tussen het waterschap Vallei & Eem, de inliggende gemeenten, de provincies Gelderland en Utrecht en Vitens. Binnen dit platform is in 2008 vooral gewerkt aan de opzet van het platform en is samen met de partijen gewerkt aan de voorbereiding van het werkplan dat begin 2009 is vastgesteld. In dit werkplan staan de diverse projecten vermeld. Inmiddels zijn deze projecten opgestart en worden de eerste resultaten geboekt.

Een greep uit de opgestarte projecten:

- Voorbereiding van de nieuwe Keur van het waterschap;
- Startnotitie opzet van een grondwatermeetnet en opstart eerste stap (inventarisatie) voor de realisatie en beheer van een grondwatermeetnet en invulling van de grondwaterzorgplicht;
- Opzet en bouw van de website voor het platform;

- Voorbereiding meten en monitoren en gezamenlijk bepalen ambitieniveau en plan van aanpak, zowel voor de Gelderse als de Utrechtse gemeenten;
- Voorbereiding van opzet samenwerking in afvalwaterteams;
- Opzet van raamwerk voor de realisatie van een waterloket;
- Voorbereiding wet- en regelgeving vraagstukken voor deelnemers aan het platform (o.a. omgang Wabo)
- Opzet van een strategiegroep waarin managers gezamenlijk werken aan een visie voor de toekomst.

Concrete resultaten

De eenmalige besparing van de 5 structurele projectgroepen bedraagt circa € 280.000,-, met investeringen voor het meetplan in Gelderland meegerekend loopt dit op naar circa € 1 miljoen. Daarnaast wordt een jaarlijkse structurele besparing verwacht die oploopt naar ruim € 330.000,-.

De belangrijkste meerwaarde van de samenwerking binnen het Platform Water is niet financieel uit te drukken:

- samenwerking krijgt vorm, partijen weten elkaar (beter) te vinden;
- noodzaak van aantal zaken staat niet meer ter discussie, aandacht richt op wat kunnen we doen en hoe moeten we het aanpakken;
- meerwaarde wordt gezien en "gevoeld";
- uitstraling breder dan alleen werkzaamheden projectgroepen;

Op grond van deze constatering kan gesteld worden dat voor de (nabije) toekomst het sa-menwerken leidt tot:

- afstemming investeringen: gezamenlijke afstemming levert synergievoordelen op (zoals bijvoorbeeld de optimalisatiestudies afvalwaterketen (OAS) in het verleden al hebben duidelijk ge-maakt);
- betere benutting expertise/ervaring: in de afvalwaterketen is een tekort aan expertise. Bundeling levert kwaliteitswinst en voorkomt dat kennis wegvloeit;
- verhogen kwaliteit: door het inzetten van elkaars deskundigheid kunnen betere afwegingen wor-den gemaakt en door gezamenlijk oppakken kunnen achterstallige werkzaamheden eerder wor-den uitgevoerd.